

ULUSLARARASI VERGİLEMEDE BİLGİ DEĞİŞİMİ VE TÜRKİYE UYGULAMALARI

Erdoğdu ÖZ

Yeminli Mali Müşavir

İstanbul YMM Odası Platform Toplantısı

22.09.2021

Yurt dışında varlığı olan mükelleflerin dikkatine: Uluslararası bilgi değişimi hız kazanıyor

Serbest Kürsü

Türk zenginlerin yurt dışındaki 500 milyar doları için Ankara harekete geçti

Türkiye, Otomatik Banka ve Finansal Bilgi Değişimi Anlaşması'nı imzalar imzalamaz, yurt dışındaki Off-Shore hesapların peşine düştü. Zenginlerin kaçtığı 500 milyar dolara yakın paraya ulaşmak için hazırlıklar yapılıyor. MASAK, İstanbul'da bir araç kuruma giderek İsviçre, Lichtenstein, Man Adası, Şeyel Adaları, Virjin Adaları ve vergi cenneti adalara para gönderenlerin listesini aldı. Önce bilgi değişimini kabul eden İsviçre, Türkiye'nin askeri operasyonlarını bahane edip süreci durdurdu. İsviçre'nin bilgi paylaşımını kısa süre sonra açması bekleniyor. Aksi halde İsviçre de kendi ülkesindeki Türklerin Türkiye'deki hesaplarını göremeyecek. Hata yapıp anlaşmaya gurbetçileri koruyan çekince koymayan Ankara, onları kurtarmak için de ara çözüm arıyor.

GİRİŞ

Uluslararası ilişkilerin yoğunlaşması sonucu, sermaye ve ekonomik hareketler ulusal sınırlar dışına yoğun bir şekilde taşınmıştır. Sermaye ve ekonomik hareketler nedeniyle ulusal sınırlar dışında elde edilen gelirlerin vergilendirme hakkı, ikamet edilen (**mukim**) ülkeye mi, yoksa gelirin elde edildiği (**kaynak**) ülkeye mi ait olacağı konusu tartışılmıştır.

Bu sorun, ülkeler arasında yapılan ÇVÖA 'ları ile çözülmeye çalışılmıştır. Bazı ÇVÖA'larında bir kısım yurtdışı (kaynak) ülke gelirlerinin vergilendirilme hakkı, mukim ülkeye bırakılmakla birlikte, bir kısım kaynak ülkede vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Mukim ülkenin vergilendirme yapabilmek için kaynak ülkeden elde edilen gelir hakkında bilgi alması gerekir. Bilginin alınmaması mukim ülkenin bu geliri vergilendirilmemesine, vergi kayıp ve kaçığına neden olabilecektir. Bu durumun giderilmesi için kaynak ülkeden bilgi alınması gerekir.

Devletler tek başına, vergilemede bu bilgi ihtiyacını karşılayamayacağını anlamaları üzerine bilgi değişimi konularını gündeme getirmişler ve uluslararası çalışmalar yapmışlardır. Yapılan uluslararası çalışmalar ve Türkiye uygulamaları sunumumuzun konusu olacaktır.

SUNUMUN AKIŐI

I- VERGİLEMEDE ULUSLARARASI BİLGİ DEĞİŞİMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

II- ULUSLARARASI BİLGİ DEĞİŞİMİNİN HUKUKİ KAYNAKLARI VE TÜRKiYE UYGULAMALARI

III- OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİNE TABİ FİNANSAL HESAP BİLGİLERİNİN VERGİ UYGULAMALARINA ETKİŐİ

IV-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE VERGİ MAHREMİYETİ VE GİZLİLİK

V-DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLER

I- VERGİLEMEDE ULUSLARARASI BİLGİ DEĞİŞİMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1-VERGİLEMEDE ULUSLARARASI BİLGİ DEĞİŞİMİ TANIMI

Vergilemede, vergi kayıp kaçagını önlemek için hesaplanacak olan vergi ile ilgili olarak bir devlet vergi idaresinden başka bir devlet vergi idaresine bilgi aktarımıdır.

2- BİLGİ DEĞİŞİMİNİN AMACI

Vergilemede bilgi değişimiyle amaçlanan,

- ✓ Ödenmesi gereken verginin daha doğru tespit edilmesi,
- ✓ Vergi mükellefleri arasındaki vergi eşitsizliği giderilmesi,
- ✓ Uluslararasıdaki sermaye hareketlerindeki sapmaların azalması,
- ✓ Haksız vergi rekabetinin engellenmesi,
- ✓ Vergi şeffaflığının sağlanması,
- ✓ Daha fazla ve daha az maliyetli vergi toplanmasıdır.

3- BİLGİ DEĞİŞİMİNİN YÖNTEMLERİ

3.1-Talep Üzerine Bilgi Değişimi

Bir ülkedeki yetkili makamın, sözleşmenin tarafı olan diğer ülkedeki yetkili makamdaki belirli bir bilginin talep etmesidir.

3.2- Kendiliğinden (Spontene) Bilgi Değişimi

Bilgi değişimi sözleşmesinin tarafı olan devletlerden bir tarafın diğerinin işine yarayacağını düşündüğü bilgileri değişime tabi tutmasıdır.

3.3- Otomatik Bilgi Değişimi

Gelirin elde edildiği (**kaynak**) ülkesinden, ikamet (**mukim**) ülkesine vergi mükellefleri hakkındaki toplu gelir kategorileri ile ilgili bilgilerin periyodik ve sistematik bir biçimde gönderilmesidir.

4-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE SİSTEMLER

4.1- İki Taraflı Sistem

İki tarafın olduğu sistemdir.

- ✓ Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaların bilgi değişimi maddesiyle sınırlı anlaşmalar .
- ✓ Vergi cenneti sayılan ülkelerle yapılan bilgi değişimi anlaşması .

4.2- Çok Taraflı Sistemler

Çok tarafı olan, genellikle ekonomik olarak bölgesel bir birlik oluşturan ülkelerin yer aldığı bilgi değişimidir

- ✓ OECD tarafından hazırlanan “Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi”
- ✓ Avrupa Birliği tarafından Birlik içerisinde vergisel konularda işbirliği sağlamak için yapılan İdari İşbirliği Direktifi

II-ULUSLARARASI BİLGİ DEĞİŞİMİNİN HUKUKİ KAYNAKLARI VE TÜRKİYE UYGULAMALARI

1-ULUSAL KAYNAKLAR

- ✓ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

2-ULUSLARARASI KAYNAKLAR

- ✓ Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları (ÇVÖA),
- ✓ Vergi Bilgi Değişimi Anlaşmaları (TIEA),
- ✓ OECD Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardım Sözleşmesi,
- ✓ OECD Finansal Hesap Bilgilerin Otomatik Değişimi Hakkındaki Standart,
- ✓ AB'de (DAC 6) Finansal Hesap Bilgilerinin Zorunlu Otomatik Değişimi
- ✓ ABD Yabancı Hesaplar Vergi Uyum Yasası (FATCA),

1-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE ULUSAL HUKUKİ KAYNAKLAR

1-213 sayılı Vergi Usul Kanunu

Vergi Usul Kanununun;

- ✓ Bilgi verme ile ilgili 148 inci maddesine göre, kamu idareleri , mükellefler ve mükelleflerle muamelede bulunan kişiler Hazine ve Maliye Bakanlığı ve vergi inceleme yapmaya yetkili olanların isteyecekleri bilgileri vermeye mecburdurlar.
- ✓ Devamlı bilgi verme ile ilgili 149 ncu maddesine göre, kamu kurumları ile gerçek ve tüzel kişiler vergilendirmeye ilişkin olaylarla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı ve vergi dairesince kendilerinden yazı ile istenecek bilgileri belli fasılalarla ve devamlı olarak yazı ile vermeye mecburdurlar.
- ✓ Uluslararası Anlaşmalar Gereğince Bilgi Değişimi ile ilgili 152/A maddesine göre, Gelir İdaresi Başkanlığı veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlar, uluslararası anlaşmalarda yer alan bilgi değişimi hükümleri çerçevesinde, Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek usullere göre bu Kanununun 1 inci maddesinde belirlenen kapsamla (genel bütçe, il özel idaresi ve belediye vergileri) sınırlı olmaksızın bilgi toplayabilir.

2- BİLGİ DEĞİŞİMİNDE ÇIFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARARI

2.1- Genel Bilgi

Devletler arasındaki bilgi değişimine yönelik ilk düzenlemeler çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarında yer almıştır.

Vergiye tabi gelirlerin birden fazla ülke tarafından, aynı gelirin, vergilendirmesi durumunda çifte vergilendirme sorunu ortaya çıkmaktadır.

Çifte vergilemenin önlenmesi; vergileme hakkının yalnızca bir ülkeye verilmesi veya iki ülke arasında paylaşımı ile gerçekleşir.

Uluslararası çifte vergilendirmeyi önleme konusunda bazı devlet ve kurumlar standart oluşturup, tip model anlaşmaları geliştirmişlerdir. Bu anlaşmalarda bilgi değişim maddesi de bulunmaktadır.

Model Anlaşmalar

- ✓ OECD Çifte Vergilendirmeyi Önleme Model Anlaşması
- ✓ Birleşmiş Milletler Çifte Vergilendirmeyi Önleme Model Anlaşması
- ✓ ABD Çifte Vergilendirmeyi Önleme Model Anlaşması

2.2- Bilgi Değişiminde, OECD ifte Vergilendirmeyi nleme Model Anlaşması

2.2.1- Genel Bilgi

Bilgi değişimi konusundaki en önemli başlangıç, OECD tarafından 1977 yılında, “Gelir ve Servet Vergilerinde ifte Vergilendirmeyi nleme Anlaşma Modeli” ile yapılmıştır. En son 2017 yılında anlaşma modeli yenilenmiştir.

OECD gelir ve servet üzerine ifte vergilendirme model anlaşmasının temel amacı; uluslararası hukuki ifte vergilendirme alanında ortaya çıkan sorunları tek tip olarak ozebilmektir. Diğer bir amaç da bilgi değişimine olanak vermesidir. Bilgi değişimi geniş anlamda Model Anlaşmasının 26 ncı maddesinde tanımlanır.

OECD’ ye ye olan veya olmayan ülkeler tarafından uygulanmakta olan bu model anlaşmada genel olarak vergileme hakkı sermaye ve servet ihraç edenin ikamet ettiği (mukim) olduğu ülkeye verilmiştir. Gelişmiş lkeler tarafından tercih edilmektedir.

OECD Model Anlaşmasının Bölümleri			
Bölüm 1-Anlaşmanın Kapsamı			
Madde 1 Kapsanan Kişi	Madde 2 Kapsanan Vergi		
Bölüm II-Tanımlar			
Madde 3 Genel Tanımlar	Madde 4 Mukim	Madde 5 İşyeri	
III-Gelirin Vergilendirilmesi			
Madde 6 Gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelir (Kaynak ülke)	Madde 7 Ticari kazançlar (Kaynak ülke)	Madde 8 Deniz, iç su yolu ve hava taşımacılığı (Mukim ülke)	Madde 9 Bağımlı teşebbüsler (TF halinde düzenleme. Diğer devlette karşılıklı düzeltme)
Madde 10 Temettüleri (Mukim ülke)(Sınırlı kaynak ülke)	Madde 11 Faiz (Mukim ülke)(Sınırlı kaynak ülke)	Madde 12 Gayrimaddi hak bedelleri (Mukim ülke)(Sınırlı kaynak ülke)	Madde 13 Sermaye değer artış kazançları (Kaynak ülke)
Madde 14 (Serbest Meslek Faaliyetleri) KALDIRILDI (Kaynak ülke-İşyeri)	Madde 15 Ücret geliri (Mukim ülke) (Hizmet diğer ülkede ifa edilirse diğer ülke)	Madde 16 Yöneticilere yapılan ödemeler (Mukim şirketin bulunduğu ülke)	Madde 17 Sanatçı ve sporcular (Faaliyetin yapıldığı ülke)
Madde 18: Emekli Maaşları (Ödemenin yapıldığı ülke)	Madde 19: Kamu Görevi (15,16,17,18 inci maddeye göre)	Madde 20: Öğrenciler (Kaynak ülke)	Madde 21: Diğer Gelirler (Anlaşma kapsamına girmeyen gelirler kaynak ülke)

Bölüm IV-Servetin Vergilendirilmesi			
Madde 22 Servet (Kaynak Ülke)			
Bölüm V-Çifte Vergilendirmeyi Önleme Yöntemleri			
Madde 23 A İstisna yöntemi		Madde 23 B Mahsup yöntemi	
Bölüm VI Özel Hükümler			
Madde 24 Ayrım yapılmaması		Madde 25 Karşılıklı anlaşma usulü	Madde 26 Bilgi değişimi
		Madde 27 Vergilerin tahsilatında yardımlaşma	
Madde 28 Diplomatik temsilciler ve konsolosluk memurları		Madde 29 Bölgesel genişleme	
Bölüm VII-Son Hükümler			
Madde 30 Yürürlüğe girme		Madde 31 Yürürlükten kalkma	EK-Protokol

2.2.2- OECD Model ÇVÖA Bilgi Değişimi

MADDE 26 BİLGİ DEĞİŞİMİ

Özet:

- ✓ Akit Devletlerin yetkili makamları, iç mevzuat hükümlerinin yürütülebilmesi ve idare edilebilmesi için gerekli bilgiyi değişime tabi tutabileceklerdir. Bilgi değişimi ÇVÖA'da yer alan gelirden alınan vergilerle sınırlı değildir.
- ✓ Elde edilen her nevi bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatına göre elde ettiği bilgi gibi gizli tutulacaktır.
- ✓ Bu bilgiler sadece, verginin tarh, tahakkuk veya tahsili ile görevli olan kişi ve makamlara verilebilecek ve sadece bu amaçla kullanılacaktır. Mahkemeler ve idari kuruluşlar da bu kapsamdadır.
- ✓ Bir akit devletin, mevzuatına ve idari uygulamalara ters düşen, normal idari işlemlerle temin edilmeyecek, bir ticari, sınai, mesleki sırrı veya ticari işlem sürecini açığa çıkaran veya açıklanması kamu düzenine aykırı düşen bilgiler açıklanmayacaktır.
- ✓ Bir Akit Devlet bu maddeye göre bilgi istediğinde, diğer Akit Devlet istenen bilgiyi temin etmek için kendi bilgi toplama sistemini kullanacaktır.

2.3- Bilgi Değişiminde, Birleşmiş Milletler Model Çifte Vergilendirmeyi Önleme Model Anlaşması

2.3.1-Genel Bilgi

1970 yılında oluşturulan BM Model Anlaşması ile OECD Model Anlaşması ortak hükümler içermektedir. Ancak, BM Model Anlaşması, farklı olarak genel olarak gelirin elde edildiği kaynak ülkede vergilendirilme ilkesini dikkate almaktadır.

Kaynak ülkesi ilkesinin benimsenmesiyle birlikte, BM modeli daha çok sermaye ithal eden ülke olan az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler tarafından tercih sebebi olmuştur.

2.3.2-Bilgi Değişimi

BM model anlaşmasının Bilgi Değişimi ile ilgili 26'ncı maddesi 2012 yılında güncellenerek OECD Model Anlaşmasına yakınlaşmıştır.

2.4- Bilgi Değişiminde, ABD Model Çifte Vergilendirmeyi Önleme Model Anlaşması

2.4.1-Genel Bilgi

ABD model anlaşması genel hatlarıyla OECD model anlaşması ile benzerlik gösterir. Genellikle kaynak ülke vergileme hakkına sahiptir. Bu şekilde kaynak ülkede vergileme yapılacağından kaynak ülke açısından ABD sermayesi teşvik edilmektedir. Diğer taraftan, anlaşmada vatandaş ve mukimlik ilkesinin baskın olduğu hükümler de bulunmaktadır.

2.4.2-Bilgi Değişimi

ABD Model ÇVÖA'nın 26 ncı madde kapsamında bilgi değişimi ile vergi idareleri arası iş birliği ele alınmaktadır.

Bilgi değişiminin kapsamı anlaşma ile belirlenen vergilerle sınırlı olmayıp her türlü vergiyi içermektedir. İsteğe bağlı ya da kendiliğinden bilgi değişim yöntemleri öngörülen modelde, talep edilen bilgilerin belirlenen sürelerde sunulması konusunda yükümlülük getirilmiştir.

2.5-ÇVÖA'nın Türkiye Uygulaması

Türkiye'nin imzalamış olduğu ÇVÖA'nın ilki 1970 tarihinde Avusturya ile imzalanmıştır. **2020 sonu itibariyle 85 ülke ile anlaşma imzalanmış olup, 85'i yürürlüktedir.** Anlaşma görüşmeleri devam eden 12 ülke bulunmaktadır. Yürürlükte olan Anlaşmaların 26 tanesi AB ülkeleriyle yapılmıştır.

Türkiye'nin taraf olduğu ÇVÖA'ları genellikle OECD Model Anlaşmasını temel almıştır. Bilgi değişimi ÇVÖA'nın "Bilgi Değişimi"ne ilişkin 26 nci maddesi uyarınca (Bazılarında 25 inci madde) yapılabilmektedirler.

3-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE VERGİ BİLGİ DEĞİŞİM ANLAŞMASI MODELİ

3.1-Genel Bilgi

Vergi bilgi değişim anlaşmaları genellikle, hiç vergi alınmayan ya da çok düşük vergi uygulayan ülkelerle (vergi cenneti) sadece bilgi değişim amacıyla yapılan anlaşmaları ifade etmektedir.

Vergi Bilgi Değişim Anlaşma Modeli (Tax Information Exchange Agreements -TIEA), 2002 yılında OECD tarafında oluşturulmuştur. Bu anlaşma modelinin oluşturulma amacı etkin bilgi değişimi konusunda uluslararası işbirliğini teşvik etmektir. İlk versiyonu, OECD Model ÇVOA'nın 26'ıncı maddesi kapsamında hazırlanmış olup talep üzerine bilgi değişimine yöneliktir.

Anlaşma modeli ile akit devletlerin iç hukuklarının idaresi ve uygulanmasına yönelik anlaşma kapsamındaki öngörülebilir bilgilerin değiştirilmesi düzenlenmiştir. Anlaşma kapsamındaki vergiler ise; gelir ve kar üzerinden alınan vergiler, sermaye üzerinden alınan vergiler, net servet üzerinden alınan vergiler ile emlak ve veraset ve intikal vergilerini kapsamaktadır.

Vergi cenneti olarak nitelenen ülkeler ile imzalanan Bilgi Değişim Anlaşması sayısı 2019 yılında 518 adettir.

3.2-Türkiye Uygulaması

Vergi konularında Bilgi Değişim Anlaşmasını Türkiye 5 adet ülke ile yapılmış ve yürürlüktedir.

YÜRÜRLÜKTE BULUNAN VERGİ KONULARINDA BİLGİ DEĞİŞİMİ ANLAŞMALARI

(19.03.2018 tarihi itibarıyla)

	Taraf Ülke	Anlaşmanın İmzalandığı Tarih	Yayımlandığı Resmi Gazete Tarih ve No	Yürürlük Tarihi	Vergiler Açısından Uygulanmaya Başlandığı Tarih
1)	Jersey	24.11.2010	25.07.2013 – 28718(m.)	11.09.2013	11.09.2013
2)	Bermuda	23.01.2012	27.04.2013 – 28630	18.09.2013	18.09.2013
3)	Guernsey	13.03.2012	02.08.2017 – 30142(m.)	06.10.2017	06.10.2017
4)	Man Adası	21.09.2012	23.11.2018 – 30604	07.10.2017	07.10.2017
5)	Cebelitarık	04.12.2012	23.11.2018 – 30604	15.02.2018	15.02.2018

Türkiye ilk olarak Bilgi Değişim Anlaşmasını, Fransa'nın kuzeyinde İngiltere'nin güneyinde yer alan Manş Adaları'ndan biri olan Jersey devleti ile yapmıştır.

Jersey, en büyük denizaşırı finans merkezlerinden biridir. Bu durum sayesinde Birleşik Krallık ve Avrupa ülkeleri arasında finansal hizmetler için bir kanal görevi görmektedir.

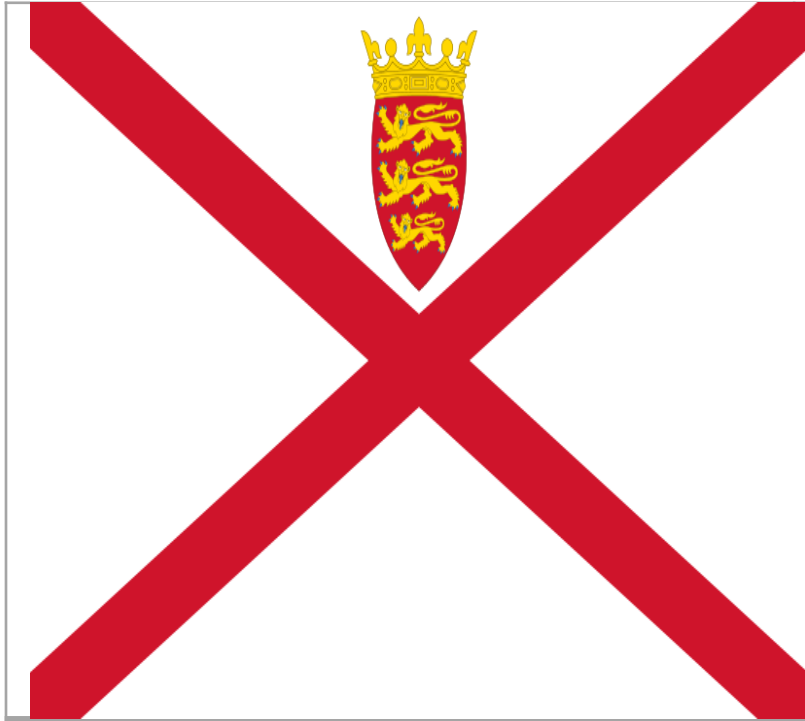
Başkenti: Saint Helier

Alan: 119,5 km²

Nüfus: 107.800 (2019)

Para birimi: İngiliz Sterlini

Kişi başına GSYİH:45.320 £ (2019)

Türkiye ile Jersey Hükümeti arasında imzalanan “Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması” 13 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca ekinde Mutabakat Zaptı da bulunmaktadır.

Bu anlaşmaya göre özetle,

- ✓ Anlaşma konusu vergiler, tarafların kanunları uyarınca alınan her tür ve tanımdaki vergilerdir.
- ✓ Bilgi değişimi talep üzerine uygulanır. Sağlanan bilgiler gizli tutulur. Uygulamada karşılaşılan sorunlar karşılıklı anlaşma yoluyla çözülür.

Vergi konularında bilgi değişimini kolaylaştırmak için mutabakata varılan konular;

- ✓ Talep üzerine yetkili makam talebi aldıktan sonra 60 gün içinde talebin kendisine ulaştığını ve varsa eksiklikler yetkili makama bildirilecektir.
- ✓ 90 gün içinde bilgiyi gönderemez ise nedenleri yazılı olarak derhal bildirilecektir.
- ✓ 500 Sterline kadar olağan giderler talepte bulunulan, 500 Sterlinin üzerinde olağandışı giderlerin 500 Sterlini aşan kısmı başvuran tarafından ödenir.

4-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE VERGİ KONULARINDA KARŞILIKLI İDARİ YARDIM SÖZLEŞMESİ

4.1- Genel Bilgi

OECD ve Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen “Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi” (Council of Europe and OECD Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) bilgi değişimi konusundaki yasal dayanaklar arasında yer almaktadır.

Bu sözleşme, vergi idarelerinin yabancı hesap bilgilerine erişim olanağı sağlayan üst düzey bir bilgi değişim dayanağıdır. Bu sözleşme 1995 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşmede 2010 yılına kadar çeşitli güncellemeler yapılmıştır.

Bu kaynak, “Vergi Konularında Çok Taraflı Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi” olarak geliştirilmiş 3 Kasım 2011’ de imzaya açılmıştır. Sözleşme 2021 tarihi itibariyle 141 ülke tarafından imzalanmıştır.

Sözleşme vergi şeffaflığını sağlamaya yöneliktir. Taraflar vergi konularında birbirilerine idari yardım sağlayacaktır. İdari yardım, bilgi değişimi, vergi incelemelerinde yardımlaşma, tahsilatta yardımlaşma ve belgelerin tebliğini içermektedir. Her türlü vergi kapsamdadır (çekinceler hariç). Vergi kaçakçılığı ve vergiden kaçınma, transfer fiyatlaması bakımından ülke bazlı raporlama konusunda kapsamlı ve çok taraflı bir yöntem olma özelliğini taşımaktadır.

4.2- Türkiye Uygulaması

Türkiye tarafından 03.11.2011 tarihinde imzalanan “Vergi Konularında Çok Taraflı Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi ", 03.05.2017 tarih ve 7018 sayılı Kanun’la kabul edilmiştir.

Bakanlar Kurulu Kararıyla da, 01.07.2018 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. 01.01.2019 tarihi ile başlayan vergilendirme dönemlerine ilişkin idari yardımlaşma konularında hüküm ifade etmektedir.

5- BİLGİ DEĞİŞİMİNDE OECD TARAFINDAN ÇIKARILAN VERGİSEL KONULARDA FİNANSAL HESAP BİLGİLERİNİN OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİ

5.1- Genel Bilgi

OECD ve Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen “Vergi Konularında Çok Taraflı Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi” nden sonra 21.04.2017 tarihinde OECD tarafından “Finansal Hesap Bilgilerin Otomatik Değişimine ilişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması ” (Standard for Automatic Exchange of Financial Information in Tax Matters)” yayınlanmıştır.

Bu anlaşma bu gün için 110 ülkeyle imzalanmış durumdadır. İmzacı ülkeler, karşılıklılık temelinde, ilgili ülkelerin mukimlerine ait finansal hesap bilgilerini, finansal kuruluşlardan toplayıp ayrı bir talep gerekmeksizin (otomatik olarak) her yıl ilgili ülkeyle paylaşacaktır.

Birçok ülke otomatik bilgi değişimine 2017 ve 2018 yıllarında başlamıştır. OECD raporuna göre, 2019 yılına ait 100 ülkenin 84 Milyon hesap ve 15 Trilyon Euro tutarında hesap bilgisi diğer ülkelerle paylaşılmıştır.

5.2- Vergi Konularında Finansal Hesap Bilgilerin Otomatik Bilgi Değişimi (AEOI) Temel Unsurları

✓ Ortak Raporlama Standartları (Common Reporting Standart –CRS)

Finansal kuruluşların finansal hesap bilgilerin paylaşılması sırasında uyması gereken kurallar ve standartların yer aldığı düzenleme “**Ortak Raporlama Standardı**” “**CRS**” olarak adlandırılmaktadır.

✓ Model Yetkili Makam Anlaşması (The Model Competent Authority Agreement – CAA)

Ortak raporlama standartları (CRS) kapsamında iki ülke arasındaki otomatik bilgi değişiminin sağlanması için oluşturulan uygulama esaslarını belirten anlaşmadır.

✓ Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması (Multilateral Competent Authority Agreement -MCAA)

Birden fazla CAA (Model Yetkili Makam Anlaşması) yapmak yerine yapılan çok taraflı yetkili makam anlaşmalarıdır. Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşmasının yasal dayanağı ise Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Konulu Sözleşmedir.

✓ Genişletilebilir İşaretleme Dili (XML)

Bilgi değişimi için kullanılacak olan veri tabanı olan Genişletilebilir İşaretleme Dili (XML) için teknik açıklamaların yer aldığı bir rehberdir. **Vergi güvenliliği ve gizliliğine yönelik açıklamalara yer verilmiştir.**

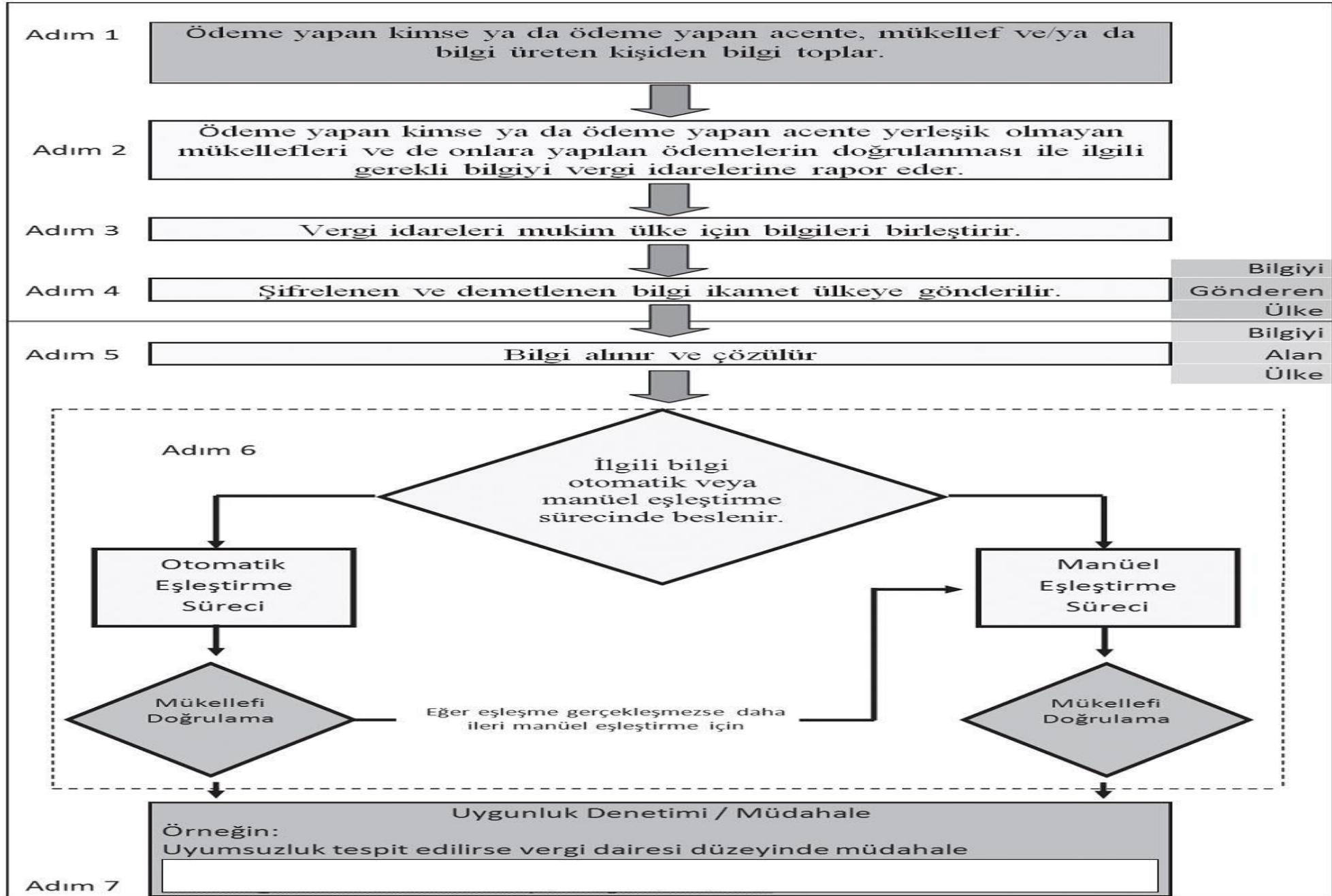
5.3-Finansal hesapların otomatik bilgi değişimi Süreci

Finansal Hesap Bilgilerin Otomatik Değişimi Hakkındaki Standart kapsamında otomatik bilgi değişim süreci genel olarak řu şekilde işlemektedir:

- ✓ Finansal kurumlar, kendi ülkelerinde yerleşik bulunmayan kişilere ait hesaplar ve bu hesaplardan elde edilen gelirler hakkındaki bilgileri kendi vergi idarelerine rapor etmektedirler.
- ✓ Vergi idareleri ise ülkelerinde yerleşik olmayan mükellefler hakkındaki bilgileri, kişilerin ikamet ettikleri ülkelerle değişirmektedirler.
- ✓ Elde edilen bilgiler takip eden yılın 30 Eylül tarihine kadar karşı ülkeye bildirilmesi gerekmektedir.

Őekil 1: Finansal Bilgilerin Otomatik Bilgi Değişimi Örneği

5.4- Ortak Raporlama Standartları (CRS)'a Göre Bilgi Değişiminin Kapsamı

Bildirim Yapacak Kuruluşlar

- ✓ Mevduat kuruluşları (genel olarak bankalar),
- ✓ Saklama kuruluşları (saklama bankaları vb.),
- ✓ Yatırım kurumları (yatırım bankaları ve fonlar gibi),
- ✓ Belirli sigorta şirketleri .

(Kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar bu kapsamda sayılmaz.)

Paylaşılacak Finansal Bilgiler

Mevduat, saklama ve yatırım kuruluşları ile belirli sigorta şirketleri nezdinde paylaşılacak finansal bilgiler:

- ✓ Mevduat hesapları.
- ✓ Saklama hesapları.
- ✓ Ortaklık ve borç ilişkisi menfaati.
- ✓ Nakdi değer sigorta sözleşmeleri.
- ✓ Düzenli ödeme sözleşmeleri.

Değişime Tabi Tutulacak Bilgiler

- ✓ İlgilinin adı ve soyadı.
- ✓ Adresi.
- ✓ Yerleşik (mukim) olduğu ülke ve vergi kimlik numarası.
- ✓ Doğum yeri ve tarihi.
- ✓ Hesap numarası, hesap bakiyesi ya da değeri.
- ✓ Hesap yılı içinde ödenen faiz, temettü gibi gelirlerin ya da hesapta tutulan varlıklardan elde edilen gelirlerin toplam brüt tutarı.

Gayrimenkul ve taşıt bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında olmadığından hesap hareketleri detayı da bu kapsamda finansal kuruluşlardan alınmayacak ve paylaşım konusu yapılmayacaktır.

Bildirim Limitleri

Raporlama yapılacak finansal hesaplar, mevcut hesap ve yeni hesap olarak ikiye ayrılmıştır.

Bildirim Yapılacak Eşik Değerler	Kurumlara Ait Hesap Bakiyesi Bildirilmesinde Eşik Değer	Bireysel Hesaplara Ait Hesap Bakiyesi Bildirilmesinde Eşik Değer
Bildirim Yapılacak Hesaplar:		
Mevcut Hesaplar (01.07.2017 Tarihine Kadar Açılmış Hesaplar)	250.000 \$ üstü Bildirilecek	Bedeli Ne Olursa Olsun Bildirilecek
Yeni Hesaplar (01.07.2017 Tarihinden Sonra Açılmış Hesaplar)	Bedeli Ne Olursa Olsun Bildirilecek	Bedeli Ne Olursa Olsun Bildirilecek

Diğer Bilgiler

- ✓ Bildirimler hesabın tutulduğu para birimiyle yapılacaktır. Finansal hesapların 31 Aralık tarihindeki hesap bakiyesi ya da değeri ile bu hesaba yıl içinde ödenen gelir (faiz, kâr payı, temettü, finansal varlıkların satışından elde edilen gelirler vb.) bildirim kapsamındadır.
- ✓ Hesap sahibi tarafından; son 3 yıldır para yatırma- çekme vb. bir hesap hareketi gerçekleştirilmeyen ve son 6 yıldır hakkında finansal kuruluş ile iletişime geçilmeyen hesaplar, bakiyesi 1.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla otomatik bilgi değişimi yönünden hareketsiz hesap olarak değerlendirilir ve bildirim yapılmaz.
- ✓ Hesabın yıl içinde kapatılmış olması halinde kapatılmış olduğu bilgisi hesabın kapatılmasını takip eden yıl bildirilecektir.
- ✓ Müşterek olarak tutulan hesaplarda ortakların her biri hesap sahibi gibi değerlendirilir ve hesap bakiyesinin tümü bildirilir.
- ✓ Değişilecek bilgiler vergi amaçları için kullanılabilir.

5.5-Türkiye Uygulaması

Türkiye, 21.04.2017 tarihinde de “Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması”nı (MCAA) imzalanmıştır.

İmzalanın ardından otomatik bilgi değişimine uygun yasal alt yapının oluşturulmasına yönelik Türkiye'nin mevzuat düzenlemeleri yapması gerekmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 01.07.2017 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 79 maddelik taslak “**Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularında Otomatik Değişimi Hakkında Genel Tebliğ**” hazırlanmış ve ilgililere duyurulmuştur.

Yürürlüğe girmeyen Taslak Tebliğe göre finansal kuruluşlar için ilk raporlama tarihi 30 Eylül 2018 olacaktır. Ancak, 2018 yılında Maliye Bakanı tarafından yapılan açıklamaya göre, 2018 yılı itibariyle Türkiye'nin otomatik bilgi değişimi yaptığı bir ülke bulunmadığı, 2019 sonu itibariyle Türkiye'nin idari, teknik ve yasal alt yapısı tamamlanarak otomatik bilgi değişimi yapacağı belirtilmiştir.

Türkiye'nin imzaladığı “Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması” 31 Aralık 2019 tarihli 1965 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile onaylanmıştır. Bu anlaşma ile ilgili GİB, “Mukimlik Durum Tespitine İlişkin Klavuz”u yayınlamıştır. Türkiye’de mukim finansal kuruluşlar bu Klavuzda belirlenen usul ve esaslara uygun olarak Başkanlığa bildirim yapma yükümlülüğü altındadır.

1 Haziran 2021 gün ve 31498 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 31 Mayıs 2021 günlü 4025 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında, Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması’nın yürürlük tarihinin en erken 01.01.2019 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemlerine uygulanmak üzere 3/2/2020 olarak tespit edilmesine karar verilmiştir.

2019 yılı bilgileri 2020 yılında bilgi değişimine tabi tutulmuştur. Türkiye 68 ülkeye bilgi vermiş, 86 ülkeden bilgi almıştır. 2020 yılına ait bilgiler için 2021 yılında bilgi değişimi yapılacaktır.

Türkiye, OECD ve AB ülkesi Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya, Fransa ve Güney Kıbrıs ile ilgili 2019 yılı bilgilerini paylaşmamıştır. Bu bilgiler 2021 yılında paylaşılması beklenmektedir.

Türkiye-İsviçre arasında otomatik bilgi değişimi 2021 yılı finansal bilgilerinin 2022 yılında otomatik bilgi değişimi ile paylaşılması planlanmıştır.

Ayrıca, Türkiye, 2018 tarihinde Letonya ve Norveç ile İkili Yetkili Makam anlaşması imzalanmış ve 2019 yılında karşılıklı bilgi değişimini uygulamaya başlamıştır

5.6- Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Değişim Standardı Bilgilendirme Rehberi

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı, Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Değişim Standardı Bilgilendirme Rehberi Soru ve Cevaplarını 2021 yılında yayınlamıştır. 37 adet soru ve cevaptan oluşan rehberde ayrıca EK 1-Vergi Konularında İdari Yardımlaşma Sözleşmesine Taraf Ülkeler ve EK 2 -Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması (CAA) (Anlaşmaya Taraf Bütün Ülkeler) listeleri de bulunmaktadır.

Bu rehbera aşağıdaki adresten ulaşmak mümkündür.

https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/uluslararası_mevzuat/finansalHesapBilgilerininVKKOODSBRehberi.pdf?id=2

6- BİLGİ DEĞİŞİMİNDE AVRUPA BİRLİĞİ FİNANSAL HESAP BİLGİLERİNİN OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİ

6.1-Genel Bilgi

AB’de, bilgi değişim konusunda üye ülkelerle bazı çalışmalar yapmıştır. Ancak başarılı olamamışlardır.

Avrupa Konseyi, OECD tarafından geliştirilen küresel standardın, AB’nin sınırları içinde de uygulayacağı otomatik bilgi değişimi yöntemi olacağını açıklamış ve 2014 sonu itibariyle İdari İşbirliği Direktifinde değişiklik yaparak AB yasalarının OECD standart ile uyumlu olmasını sağlamıştır

Avrupa Birliği’nin vergi alanında otomatik bilgi değişimi çalışmalarını içeren Avrupa Birliği İdare İşbirliği Direktifleri olarak bilinen 2011/16/EU Direktifini (DAC 6) değiştiren 2018/822 sayılı Direktif ile sınır ötesi anlaşmaların vergi alanında İdareler arasında bilginin otomatik değişimini zorunlu hale getiren düzenlemeyi 25 Mayıs 2018 tarihinde yayınlamıştır. AB üyesi ülkelere de 31.12.2019 itibariyle DAC 6’nın yerel mevzuatlara uyarlanması için süre verilmiştir.

Avrupa Birliği ülkeleri, otomatik bilgi değişimi sistemine dahil olmayan kendileriyle ilişkili diğer ülkeleri kara listeye alıp çeşitli yaptırımlar uygulayacaklarını açıklamışlardır.

6.2-Türkiye Uygulaması

Türkiye, 2019 yılına ait finansal bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında paylaşmayı taahhüt etmiştir. Bu kapsamda 21 AB ülkesi de bulunmaktadır. Ancak, henüz anlaşma yapmadığı ülkeler arasında AB ülkelerinden Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya, Fransa ve Güney Kıbrıs da bulunmaktadır.

Türkiye AB ülkesi olmamasına ve AB ile Türkiye'nin böyle bir anlaşması olmamasına rağmen AB ülkeleriyle yakın ilişkileri olması nedeniyle sayılan ülkelerle bilgi değişimine zorlanmaktadır.

2019 yılına ait finansal bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında paylaşmayı taahhüt eden Türkiye, Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya, Fransa ve Güney Kıbrıs açısından bu taahhüt yerine gelmeyince AB Konseyi, 22.02.2021 tarihli toplantıda 31.05.2021 tarihine kadar taahhütte bulunması koşuluyla son tarihi 30.06.2021 tarihine uzatmıştır.

AB Konseyinin kararına göre, bu süre içinde Türkiye'nin 27 AB üye ülkesi ile otomatik bilgi değişimi sürecini tamamlaması gerekmektedir. Aksi takdirde, AB'nin Türkiye'yi Kara Listesine ekleneceği belirtilmiştir. Kara listeye alınan ülkeler, Avrupa yardımlarından veya kalkınma fonlarından yararlanılmasının dondurulması yaptırımlarıyla karşı karşıyadır.

27 Üye Devletin tamamı için 2019 yılına ilişkin bilgiler en geç 1 Eylül 2021 ve 2020 yılına ait bilgiler 30 Eylül 2021 ve 2021 yılına ait bilgiler 30 Eylül 2022 tarihine kadar gönderilmesi gerekmektedir.

Not: Türkiye'nin bilgi değişim anlaşmasını imzalarken diplomatik olarak tanımadığı Güney Kıbrıs için anlaşmaya çekince koymuştur.

7- BİLGİ DEĞİŞİMİNDE YABANCI HESAPLAR VERGİ UYUM YASASI (FATCA) OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİ

7.1- Genel Bilgi

Amerika Birleşik Devletleri Kongresi tarafından FATCA olarak bilinen Yabancı Hesaplar Vergi Uyum Yasası ile ABD vergi mükelleflerinin yabancı ya da sınır ötesi (off-shore) hesapları kapsamında beyan etmedikleri gelirlerinin tespit edilebilmesi amacıyla ABD dışındaki finansal kuruluşlarla işbirliği sağlanması öngörülmüştür.

FATCA bilgi değişim anlaşmasının esas kaynağı ABD Model ÇVÖA'nın bilgi değişimi ile ilgili 26 ncı maddesi ve Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Anlaşması ile Vergi Konularında Çok Taraflı İdari Yardımlaşma Anlaşmasıdır.

Bu Yasa 2014 yılında uygulamaya geçmiştir. Tüm yabancı finansal kuruluşlara dünyadaki bütün Amerikan vergi mükelleflerinin yurtdışındaki banka hesapları, yatırımları, elde ettikleri gelir ve kazançları dair bilgileri Amerikan Gelir İdaresi (IRS) ile paylaşma yükümlülüğü getirmektedir.

Yasa kapsamında bilgi değişimi yapılabilmesi için ABD ile diğer ülkeler arasında bilgi değişimi anlaşmaları imzalanmaktadır.

FATCA Anlaşması ile belirli finansal bilgiler anlaşmaya taraf olan iki ülke arasında karşılıklı olarak otomatik şekilde değişime tabi tutulur.

Bu kapsamda, 113 ülke, ABD ile otomatik bilgi değişimi konusunda uluslararası anlaşma akdedilmesi yoluna gitmiştir. 99 ülke ile Model 1, 14 ülke ile Model 2 anlaşması yapmıştır.

Yabancı Hesaplar Vergi Uyum Yasası (FATCA)- Otomatik Bilgi Değişimi			
MODEL 1		MODEL2	
ABD ve anlaşmaya taraf ülke arasında otomatik bilgi değişimi “Hükümetler Arası Anlaşma”		ABD ve anlaşmaya taraf ülkenin finansal kuruluşlarının doğrudan ABD Gelir İdaresi ile anlaşma “İşbirliği Anlaşması”	
Model 1/A	Model 1/B	Model 2/A	Model 2/B
ABD ve anlaşmanın tarafı olan diğer devlet arasında karşılıklı bilgi değişimi gerçekleşecektir.	Anlaşmanın tarafı olan ülkenin tek taraflı olarak ABD’ye bilgi sunduğu bir anlaşma türüdür.	Herhangi bir anlaşma olmadan ABD tarafından finansal kuruluşlardan bilginin talep edildiği anlaşma modelidir.	Bilgi değişim anlaşması ya da ÇVÖA imzalanmış olan ülkelerin finansal kuruluşlarından bilginin talep edildiği anlaşma türüdür.

7.2- FATCA'ya Göre Bilgi Değişiminin Kapsamı

Bildirim Yapacak Yabancı Finansal Kuruluşlar

- ✓ Mevduat kabul eden bankacılık ve benzeri işlemleri gerçekleştiren kurumlar
- ✓ Müşterilerinin finansal varlıklarını elinde tutan saklama kurumları
- ✓ Aşağıdaki hizmetlerden en az birini veren yatırım kuruluşları
 - Para ve sermaye piyasası araçları işlemlerinde aracılık yapan kuruluşlar
 - Bireysel ve kolektif portföy yönetimi yapan kuruluşlar
 - Müşterilerine ait yatırımların yönetimi ve işletimini yapan diğer kurumlar

Bildirim Yapılacak Kişiler/Kuruluşlar

Kişi veya kuruluşlar aşağıdaki özelliklerden birini taşıması durumunda ABD'li kişi olarak belirlenecek ve FATCA'nın konusunu oluşturacaktır.

- ✓ ABD yerleşikliği veya ABD vatandaşlığı,
- ✓ ABD kanunları ile kurulmuş şirket,
- ✓ ABD doğum yeri,
- ✓ ABD telefon numarası,
- ✓ ABD posta veya ikametgâh adresi,
- ✓ ABD'li vakıf,
- ✓ ABD'deki bir hesaba verilen düzenli ödeme talimatı bulunması,
- ✓ ABD adresi olan bir kişiye vekaletname veya imza yetkisi verilmesi.

Bildirim Yapılacak Konular

Yabancı finansal kuruluşların IRS'e yıllık olarak bildirecekleri raporlanacak bilgiler aşağıdaki gibidir.

- ✓ Hesap sahibinin adı, adresi ve vergi numarası,
- ✓ Hesap sahibinin hesap numarası,
- ✓ Bildirim yapan yabancı finansal kuruluşun adı ve Küresel Aracı Kuruluş Kimlik Numarası (GIIN),
- ✓ Hesap sahibinin ilgili takvim yılı sonundaki hesap bakiyesi,
- ✓ İlgili takvim yılı boyunca hesaba yatırılan faiz, temettü ve diğer gelirlerin toplam tutarı,
- ✓ İlgili takvim yılı boyunca hesaba yatırılan menkul kıymet ve gayrimenkul alım-satım ve itfa bedelinden sağlanan brüt hasılat,

Raporlama İçin Eşik Değerler

Bildirim Yapılacak Eşik Değerler	Kurumlara Ait Hesap Bakiyesi Bildirilmesinde Eşik Değer	Bireysel Hesaplara Ait Hesap Bakiyesi Bildirilmesinde Eşik Değer
Bildirim Yapılacak Hesaplar		
30 Haziran 2014 tarihi itibariyle mevcut hesaplar	250.000 \$ üstü	50.000 \$ üstü
30 Haziran 2014 tarihi sonrası hesaplar	Eşik Değer Yok (Beyan Edilecek)	Eşik Değer Yok (Beyan Edilecek)
FATCA Kapsamına Girmeyen Konular Bireysel emeklilik ya da emeklilik maaşı hesapları, belirli süreli hayat sigortası sözleşmelerini içeren hesaplar, miras olarak tutulan hesaplar ve bloke hesaplar FATCA kapsamı dışına çıkarılmıştır.		

Stopaj Yüklümlülüğü

Finansal kuruluşların bu raporlamayı yapmaması durumunda ise ABD bu kişilerin aşağıda belirtilen gelirleri üzerinden yüzde 30 oranında stopaj yapacaktır:

- ✓ Amerikan kaynaklı temettü, faiz, kira
- ✓ Diğer sabit ya da belirlenebilir yıllık veya periyodik kazanç, kar ve gelirler (ücret, maaş vb.)
- ✓ Birleşik Devletler içerisindeki kaynaklardan temettü ya da faiz üretebilen Amerikan mülklerinin satışından elde edilen gayri safi hasılat.

FATCA'nın temel müeyyidesi olarak hakkında yüzde 30 oranında kesinti yapılması öngörülen kişi ve kuruluşlar ise şöyle sıralanabilir.

- ✓ Bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen yabancı finansal kuruluşlar
- ✓ Bilgi paylaşımına yanaşmayan hesap sahipleri
- ✓ Finansal olmayan yabancı kuruluşlar (ortakları arasında ABD mükellefi olup olmadığının tespiti için istenilen bilgileri sağlamazlarsa)

Yaptırım: Yabancı finansal kuruluşların bu düzenlemeden sonra üç farklı seçeneği bulunmaktadır. Bilgileri açıklamak, bilgileri açıklamayarak % 30 stopajı kabul etmek, ABD piyasasında faaliyet göstermemek.

7.3- Türkiye Uygulaması

Türkiye- FATCA Anlaşmasının temel dayanağı, 1998 yılında uygulamaya geçilen Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının “Bilgi Değişimi”ne ilişkin 26’ncı maddesidir. Bu madde yalnızca vergi amaçlı bilgi değişimine yetki verdiği için “Türkiye-ABD Bilgi Değişimi Anlaşması” kapsamında değişime tabi tutulan bilgiler de taraf ülkelerce yalnızca vergi amaçlı olarak kullanılabilir.

30 Haziran 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile ABD Hükümeti arasında FATCA ile birlikte karşılıklı otomatik bilgi değişimi yapılmasını öngören Model 1 çerçevesinde prensipte anlaşma yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Genişletilmiş Bilgi Değişimi Yoluyla Uluslararası Vergi Uyumunun Artırılması Anlaşması” 29 Temmuz 2015 tarihinde imzalamıştır.

Bu anlaşmanın ve eki mutabakat zaptının , Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair 6677 sayılı Kanun 16 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazete ’de yayımlanmıştır. Anlaşma Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanıp 5 Ekim 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Mutabakat Zaptı uyarınca anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden 30 Eylül 2017 günü Amerikan Gelir İdaresi'ne (IRS) bildirim yapılması gerekmektedir. Ancak, anlaşma uygulamasına ilişkin GİB'in taslak tebliğ 2016 yılı Mayıs ayında görüşe çıkarılmış ise de, bugüne kadar Resmi Gazete'de yayınlanmamıştır.

Bu nedenle, ABD- Türkiye Vergi Bilgi Değişim Anlaşması'nın iç hazırlık ve yürürlük süreci halen devam etmektedir.

Bilgi değişiminin uygulanması için sözü edilen Tebliğ'in yayınlanması beklenilmektedir.

FATCA konusunda daha fazla bilgi için, Gelir İdaresi Başkanlığının Web sayfasındaki, “FATCA Anlaşmasıyla ilgili Sıkça Sorulan Sorular” kısmında yer alan sorular ve cevaplara bakılmalıdır.

https://www.gib.gov.tr/uluslararası_mevzuat/fatca-sorular

III- OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİNE TABİ FİNANSAL HESAP BİLGİLERİNİN VERGİ UYGULAMALARINA ETKİSİ

1-Genel Bilgi

ÇVÖA'na göre Finansal hesap hesap bilgilerinin otomatik bilgi değişimine konu **temettü, faiz ve gayrimaddi hak gelirlerinin** vergilendirme hakkı mukim ülkeye bırakılmakla birlikte kaynak ülkeye de vergilendirme hakkı tanınmıştır.

Kaynak ülkede elde edilen bu tür gelirler mukim ülkede matraha ilave edilecek ve vergisi hesaplanacaktır. Hesaplanan vergiden kaynak ülkede ödenen vergi mahsup edilerek mukim ülkede ödenecek vergi bulunacaktır.

Otomatik bilgi değişimi anlaşmaları ile kaynak ülkedeki finansman bilgileri mukim ülkeye bildirilerek mukim ülkede ödenecek verginin ödenip ödenmediği denetlenerek vergi kayıp ve kaçağı önlenebilecektir.

2-Türkiye’de Mukim Olan Mükellef Bakımından:

Türk mukimlerinin yurtdışında ödedikleri finansal hesaplara (temettü, faiz ve gayrimaddi hak) ait vergileri mahsup ederken;

- ✓ Bu tür gelirler elde edildikleri Devlette (kaynak Devlet) de Anlaşmalarda belirtilen oranları geçmeyecek şekilde vergiye tabi tutulmaktadır. Anlaşmalarda yer alan vergi oranları vergilemede yapılacak en fazla oranı ifade etmekte olup, bu oranlar hiçbir şekilde aşılmayacaktır.
- ✓ Anlaşmalara taraf Devletlerin iç mevzuatlarında bu tür gelirler için daha düşük bir vergi oranı uygulanıyor ise bu durumda Anlaşmalarda yer alan oranlar değil, mükellefin lehine olan bu düşük oranlar uygulanacaktır.
- ✓ Yurtdışında ödenen vergilerin ancak bu vergilerin dayanağını oluşturan gelire isabet eden Türk vergisi kadarlık kısmının mahsubuna imkân bulunmaktadır.
- ✓ Kaynak devletlerin ÇVÖA belirtilen oranlar üzerinde bir oran uygulamaları veya diğer her türlü haksız vergilendirme durumunda ise fazla ödenen verginin iadesi kaynak ülkeden istenebilir.

ÇVÖA’A GÖRE KAYNAK ÜLKEDE UYGULANACAK EN FAZLA ORANLAR			
Ülke	ABD	İsviçre	Almanya
Gelir Türü			
Temettü	Sermaye payı en az %10 ise %15, Diğerleri %20	Sermaye payı en az % 25 ise % 5, Diğerler %15	Sermaye payı en az % 25 ise %5, Diğerler %15
Faiz	Kredilerden kaynaklanıyorsa %10, Diğer %15	Kredilerden kaynaklanıyorsa %5, Diğer %10	% 10
Gayrimaddi Hak	% 10, %5	% 10	% 10

Örnek: Türkiye’de tam mükellef kişinin toplam geliri 200.000 TL dir. Bu gelirin 160.000 TL’si Türkiye faaliyetlerinden, 40.000 TL’si yurtdışı kaynak ülkeden elde edilen faiz gelirinden oluşmaktadır. 200.000 TL gelirin Gelir Vergisi Kanununa göre vergi dilimine isabet eden vergi oranını %35 olduğu varsayılmıştır.

- 1.Olayda kaynak ülkede uygulanan faiz geliri vergi oranı %10 ‘dur. ÇVÖA’a göre de uygulanacak en yüksek oran %10’dur.
- 2.Olayda kaynak ülkede uygulanan faiz geliri vergi oranı %40 olsaydı ve ÇVÖA en yüksek oran bu olsaydı.

	1.Olay TL	2.Olay TL
Mukim Devletteki Vergi $200.000 (160.000+40.000)*(%35)=$	70.000	70.000
Kaynak devlette ödenen vergi 1.Olay $(40.000*% 10=4.000 \text{ TL})$, 2.Olay $(40.000*% 40=16.000\text{TL})$ Mahsup edilebilecek maksimum vergi -14.000 TL (Kaynak devlette ödenen vergi 16.000 TL olmasına rağmen mukim ülkede bu gelir üzerinden hesaplanan vergi $(40.000*0,35=)14.000 \text{ TL}$ olması nedeniyle maksimum mahsup edilecek vergi tutarı 14.000 TL ile sınırlandırılmaktadır. Toplam vergi tutarı mahsup edilemeyen 2.000 TL tutarında artarak 72.000 olmaktadır. Mahsup edilemeyen 2.000 TL gider yazılamaz.	-4.000	-16.000 (-14.000)
Ödenecek vergi: 1.Olay $(70.000-4.000=)$ 66.000 TL, 2.Olay $(70.000-14.000=)$ 56.000 TL	66.000	56.000
Toplam Ödenen Vergi: 1.Olay $(66.000+4.000=)$ 66.000 TL, 2.Olay $(56.000+16.000=)$ 72.000 TL	70.000.	72.000
Sağlanan mahsup avantajı	4.000	14.000

Otomatik bilgi paylaşımının ülke ekonomisine ve mükelleflere etkileri

- ✓ Ülkelerin vergi gelirleri etkilenecek.
- ✓ Vergi şeffaflığı sağlanacak.
- ✓ Haksız vergi rekabeti engellenecek.
- ✓ Ödenmesi gereken vergi daha doğru tespit edilecek.
- ✓ Daha fazla ve daha az maliyetli vergi toplanacak.
- ✓ Gelirini tam beyan etmeyenlere ek vergi, faiz ve vergi cezaları uygulanacak.
- ✓ Kişinin yaşadığı ülkede artan oranlı vergi dilimleri varsa gelir artışından dolayı üst vergi dilimlerinden vergi ödenecektir.
- ✓ Yaşadığı ülkede sosyal yardım ve teşvik alanların gelirlerinde artış olabileceği için, sosyal yardımları etkilenecektir.
- ✓ Mükellefler, vergi kaçakçılığı, dolandırıcılık gibi ağır suçlamalarla karşılaşabilecekler ve geriye dönük incelemelere de maruz kalabilecektir.

IV-BİLGİ DEĞİŞİMİNDE VERGİ MAHREMİYETİ VE GİZLİLİK

1- Uluslararası Bilgi Değişiminde Vergi Mahremiyeti ve Gizlilik

Model anlaşmalarda yer alan vergi mahremiyeti ve gizlilik hükümleri otomatik bilgi değişimi dahil olmak üzere diğer bilgi değişim yöntemlerini de kapsamaktadır.

Buna rağmen, 2016 yılında yaşanan Panama belgeleri skandalında 214 .000 off-shore kurum için düzenlenmiş 11,5 milyon gizli bilgi sızdırılmıştır.

Diğer taraftan, OECD Model (CRS), AB Direktifi ve FATCA uyarınca finansal hesapların otomatik bilgi değişimi sürecinde finansal kuruluşlar da yer almaktadır. Bu nedenle veri güvenliği ve koruma kurallarının ülkelerin hem bilgi toplayan finansal kuruluşları hem de otomatik bilgi değişimi gerçekleştirmekle yükümlü olan yetkili makamları tarafından titiz bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

2- Türk Vergi Hukukunda Vergi Mahremiyeti ve Gizlilik

Vergi mahremiyeti Türk vergi hukukunda, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun ile düzenlenmiştir.

213 sayılı VUK'un "Vergi Mahremiyeti" başlıklı 5'inci maddesinde, kanunda yazılı kişilerin görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine yönelik öğrendikleri sırları veya gizli kalması gereken diğer hususları ifşa edemeyecekleri ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamayacakları belirtilmiştir. Bu kişiler görevlerinden ayrılırlar bile işleri gereği edindikleri bilgileri açıklayamayacaklardır.

Aynı kanunun "Vergi Mahremiyetinin İhlali" başlıklı 362'nci maddesinde anılan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenlerin, Türk Ceza Kanununun 239'uncu maddesi hükümlerine göre cezalandırılacağı ifade edilmiştir.

6183 sayılı AATUHK'nun sırrın ifşası ile ilgili 107 nci maddesine göre, bu kanunu uygulayanlar amme borçlusunun ve onunla ilgili kimselerin şahıslarına, mesleklerine, işlerine, muamele ve hesap durumlarına ait öğrendikleri sırlarla, gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesine göre cezalandırılır.

Bilgi değişimi, uluslararası anlaşma kapsamında yapıldığından 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında rıza gösterilmese dahi Anayasa Madde 90'a göre bilgi değişimini yapılmak durumundadır.

IV-DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLER

1-7256 sayılı Kanuna göre, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını, 31/12/2021 tarihine kadar Türkiye'ye getiren gerçek ve tüzel kişilere söz konusu varlıkları serbestçe tasarruf edebilme imkanı tanımıştır. Bu varlıklar herhangi bir inceleme veya soruşturmaya tabi tutulmayacak, vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacak ve bunlar için vergi ve idari para cezası kesilmeyecektir. Ayrıca bu kişilerden Türkiye'ye getirdikleri varlıklarına yönelik herhangi bir bilgi istenilmeyecektir.

Buna göre, yurt dışında finansal gelirler elde edilmiş varlıklar Türkiye'ye 31.12.2021 tarihine kadar getirilmiş ise, bu varlıklar ve gelirleri için bilgi değişimi anlaşması kapsamında işlem yapılamayacaktır.

2-Yurtdışında temettü, faiz ve gayrimaddi hak gibi finansal gelirleri olan Türkiye mukimi kişilerin yurtdışı temettü, faiz ve gayrimaddi hak bedellerini bilgi değişimi kapsamında Türkiye'ye bildireceğinden, bu gelirlerini beyan etmemişler açısından 7326 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun gereğince 30.09.2021 (dahil) e kadar matrah artırımını veya pişmanlıkla beyan edilmesi ileride doğacak sorumlulukları önlenecektir.

GÖRÜŞLER.....

TEŞEKKÜRLER.....